

ВІДКРИТТЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМЦЕМ В ПОЛЬЩІ

ПОРАДНИК ДЛЯ ПІДПРИЄМЦІВ

Любаш і Партнери - Контора юрисконсультів командитне товариство

Контакт: info@lubasziwspolnicy.pl

Офіс в Лодзі: вул. Жвіркі, 17, Лодзь 90-539, Тел. +48 42 631 94 44, +48 42 631 94 46

Офіс у Варшаві: вул. Боніфратерська, 17 (поверх 23), 00-203 Варшава, Тел. +48 22 526 55 20

Офіс у Вроцлаві: вул. Сікорського, 5/17, 53-659 Вроцлав, Тел. +48 71 735 10 71

Зміст:

I. Вступ.....	3
II. Відкриття підприємницької діяльності громадянами України на території Польщі.....	3
III. Продовження на території Польщі веденої до цього часу діяльності в Україні..	5
IV. Оподаткування доходів, отриманих громадянами України від підприємницької діяльності	6

I. Вступ

Основну інформацію про відкриття господарської діяльності в Польщі можна знайти за посиланням: <https://www.biznes.gov.pl/pl/portal/00806>. Нижче ми надаємо вибрану, найважливішу, на наш погляд, інформацію з цього питання.

Одночасно, хочемо зазначити, що наведена нижче інформація враховує зміни, внесені Законом від 12 березня 2022 року «Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави» (Законодавчий вісник від 2022 р., поз. 583; далі «**Спеціальний закон про допомогу громадянам України**»).

II. Відкриття підприємницької діяльності громадянами України на території Польщі

До введення в дію Спеціального закону про допомогу громадянам України, застосовувалися положення Закону від 6 березня 2018 року «Про принципи участі іноземних підприємців та інших іноземних осіб в економічних операціях на території Республіки Польща» (Законодавчий вісник від 2022 р., поз. 470, *єдиний текст*), згідно з яким громадяни України могли (і можуть надалі продовжувати) здійснювати та вести господарську діяльність на території Республіки Польща на тих самих умовах, що й громадяни Польщі, якщо вони мали:

- статус біженця;
- дозвіл на перебування з гуманітарних причин або дозвіл на толероване перебування;
- дозвіл на постійне перебування;
- дозвіл на перебування довгострокового резидента ЄС;
- дозвіл на тимчасове перебування надається, серед іншого:
 - у зв'язку з початком навчання на території Польщі,
 - у зв'язку з веденням наукових досліджень та дослідницьких робіт,
 - з метою возз'єднання сім'ї,
 - у зв'язку з виконанням інших умов, що дозволяють тимчасове перебування.

Спеціальним законом про допомогу громадянам України запроваджено додаткову спрощену процедуру, що дозволяє розпочати господарську діяльність, оскільки відповідно до ст. 23:

1. Громадяни України, перебування яких на території Польщі вважається легальним на підставі цього Закону або Закону від 12 грудня 2013 року про іноземців (Законодавчий вісник від 2021 р., поз. 2354 та від 2022 р., поз. 91 і 583), **можуть засновувати та вести господарську діяльність на території Республіки Польща на тих самих умовах, що й громадяни Польщі**, з врахуванням п. 2;
2. Право, про яке йдеться в п.1, надається за умови отримання громадянином України номера PESEL.
3. Якщо перебування підприємця - громадянина України на території Польщі більше не вважається легальним на підставі цього Закону або Закону від 12 грудня 2013 року «Про іноземців», підприємець підлягає вилученню з Центрального обліку та інформації про господарську діяльність.

Зазначене вище означає, що якщо громадянин України відповідає вищезазначеним умовам, він має право відкривати та вести **індивідуальну підприємницьку діяльність** на території Польщі.

Для відкриття такої діяльності необхідно отримати попередній запис до Центрального реєстру та інформації про господарську діяльність («CEIDG»).

Реєстрація діяльності в CEIDG може відбутися:

- на підставі заяви, поданої до будь-якого управління гміни;
- онлайн (однак у цьому випадку для реєстрації потрібен номер PESEL – інформацію про те, як отримати номер PESEL – можна знайти нижче, на сторінці 3).

У той же час вони можуть вести господарську діяльність у формі **партнерських або акціонерних товариств**. Це стосується як заснування таких компаній з нуля, так і набуття всіх прав та обов'язків, паїв чи акцій.

Громадяни України, які не відповідають вищезазначеним умовам, також можуть вести господарську діяльність на території Польщі за умови, що це дозволено лише у формах, визначених положеннями:

- партнерств, зокрема:
 - командитного товариства;
 - акціонерно-командитного товариства.
- компаній з обмеженою відповідальністю, зокрема:
 - товариства з обмеженою відповідальністю;
 - простого акціонерного товариства;
 - акціонерного товариства;

Дозволяється створювати нові компанії, а також приєднуватися до таких компаній або набувати їх частки чи акції.

Усі нові компанії підлягають реєстрації в Національному судовому реєстрі («KRS»), що можна зробити онлайн за допомогою:

- система S24 - <https://ekrs.ms.gov.pl/s24/> (у випадку створення компанії з використанням шаблону договору, наданого в системі ІКТ, що стосується тільки повного товариства, командитного товариства та товариства з обмеженою відповідальністю), або
- портал PRS - <https://prs.ms.gov.pl/krs> (у випадку створення нової компанії відповідно до вимог законодавства - у формі нотаріального акту або у письмовій формі).

Реєстрація компанії та створення облікового запису у вищезгаданих системах вимагає підтвердження за допомогою довіреного профілю або кваліфікованого підпису. Номер PESEL також потрібен для створення довіреного профілю та для підтвердження кваліфікованого підпису.

Якщо ви хочете придбати або набути акції або частки компанії, яка володіє нерухомим майном, вам потрібен дозвіл від міністра внутрішніх справ.

Як отримати номер PESEL:

- Номер Pesel отримується за службовим обов'язком, якщо іноземець реєструється на перебування в Польщі, що триватиме 30 днів;
- іноземець може клопотатися до **управління гміни** про надання номеру PESEL, водночас надавши відповідну правову підставу в заяві (тобто положення, яке передбачає обов'язок мати номер PESEL).

Клопотання про надання номеру PESEL є безоплатним.

Корисне посилання: <https://www.gov.pl/web/gov/uzyskaj-numer-pesel--usluga-dla-cudzoziemcow-ua>

Додаткові вимоги:

Слід пам'ятати, що окремі форми підприємницької діяльності можуть бути обтяжені додатковими вимогами. Це може стосуватися самого підприємця або необхідності отримання додаткових дозволів. Для прикладу: відкриваючи діяльність, пов'язану з веденням закладу громадського харчування, підприємець повинен буде виконати низку санітарно-технічних вимог до самого приміщення та його персоналу. Більше того, якщо такий підприємець хотів би продавати в закладі алкоголь, він повинен додатково отримати відповідну ліцензію на торгівлю алкоголем, без якої його продаж не буде легальним.

III. Продовження на території Польщі веденої до цього часу діяльності в Україні.

Філія підприємця, що веде господарську діяльність в Україні, на території Польщі

Відповідно до ст. 14 п. 2 Закону від 6 березня 2018 року «Про принципи участі іноземних підприємців та інших іноземних осіб в економічних операціях на території Республіки Польща», підприємці, які не походять з держав-членів Європейського Союзу, можуть створювати філії в території Республіки Польща на основі взаємності.

Вищезгадану можливість допускають міжнародні угоди, що діють в Польщі та Україні.

Слід пам'ятати, що **підприємець може здійснювати господарську діяльність у рамках філії лише в тому обсязі, в якому він здійснює цю діяльність в Україні.**

Для створення філії необхідно отримати її внесення до реєстру підприємців KRS. Заявку про внесення необхідно подати в електронному вигляді через портал PRS (<https://prs.ms.gov.pl/krs>).

Документи подаються до районного суду (господарського суду), компетентного за місцезнаходженням філії. Додатково необхідно визначити особу, уповноважену представляти підприємця у філії.

До заяви про реєстрацію філії додаються, зокрема, наступні документи:

1. постанова компетентного органу про створення філії разом із завіреним перекладом на польську мову;
2. адреса в Польщі особи, уповноваженої представляти у філії іноземного підприємця;
3. установчий акт, договір або статут разом із завіреним перекладом польською мовою;
4. витяг з відповідного реєстру, до якого внесений іноземний підприємець, разом із завіреним перекладом польською мовою;
5. можливо інші документи, наприклад довіреність та підтвердження сплати гербового збору за довіреність.

Підприємець може розпочати діяльність в рамках філії **лише після внесення його до реєстру підприємців Національного судового реєстру.**

Створюючи філію, також слід знати, що:

- Підприємець повинен використовувати оригінальне найменування іноземного підприємця для позначення філії разом із назвою організаційно-правової форми підприємця в перекладі польською мовою та словами «філія в Польщі»;
- Підприємець повинен вести окремий бухгалтерський облік філії польською мовою, відповідно до польських правил бухгалтерського обліку;
- Про будь-які зміни у фактичному та правовому стані щодо відкриття ліквідації підприємця з України, який створив філію, або якщо підприємець втратив право вести підприємницьку діяльність, необхідно протягом 14 днів з дня їх настання повідомити міністра, до компетенції якого входять питання економіки;
- Окрім реєстрації компанії в Національному судовому реєстрі, необхідно також подати до податкової інспекції додаткові дані (наприклад, номер банківського рахунку).

IV. Оподаткування доходів, отриманих громадянами України від підприємницької діяльності

Залежно від **форми підприємницької діяльності** оподаткування формується по-різному:

1. При внесенні іноземцем запису до **Центрального реєстру та інформації про господарську діяльність** він може обрати оподаткування доходу відповідно до:
 - a) податкової шкали 17% або 32%
 - b) єдиного податку у розмірі 19%;
 - c) у вигляді одноразової суми за зареєстрованими доходами (ставка залежить, зокрема, від виду підприємницької діяльності).

Форму оподаткування іноземець обирає при реєстрації своєї підприємницької діяльності з переліку наявних форм оподаткування, зазначених вище. Вибір іншої форми оподаткування, ніж шкала оподаткування, унеможливорює розрахунок разом з членом подружжя та використання багатьох податкових пільг.

Іноземці, які обрали оподаткування за шкалою оподаткування, подають річну податкову декларацію за формою PIT-36, в якій також повинні врахувати інші доходи, у тому числі отримані за трудовим договором. Розрахунок єдиного податку здійснюється за формою PIT-36L, а одноразова сума надходжень – за формою PIT-28.

Податкова резиденція.

Її слід оцінювати індивідуально для кожного платника податків. Податковий резидент Польщі – це особа, яка відповідає одній із трьох умов: або перебуває в Республіці Польща понад 183 днів на рік, або має центр особистих інтересів чи центр економічних інтересів (що спільно називаються « центр життєвих інтересів»). **Однак немає чітких правил, яким чином і питання оцінювати по відношенню до іноземців.** Внесення змін до Спеціального закону про допомогу громадянам України у ст. 52zj передбачає, що для встановлення податкового резидентства достатньо письмової заяви іноземця про наявність центру особистих або економічних інтересів (центру життєвих інтересів) на території Республіки Польща.

Якщо іноземець є податковим резидентом Польщі, він сплачує податок на умовах, визначених лише польськими законами. Однак, якщо підприємець є податковим резидентом України, він є суб'єктом обмеженого податкового зобов'язання в Польщі, тобто лише щодо доходів (прибутків), отриманих на території нашої країни (ст. 3 абз. 2a PIT). При чому доходами (прибутками), отриманими на території Польщі, законодавець вважає зокрема, доходи (прибутки) від господарської діяльності, що ведеться на території Польщі (ст. 3 абз.2b п. 3 PIT). Зазначені правила застосовуються з урахуванням договорів про уникнення подвійного оподаткування, стороною яких є Польща. Вони, у свою чергу, передбачають, що прибуток підприємства договірної держави оподатковується лише в цій державі, якщо тільки підприємство не здійснює діяльність в іншій договірній державі (тобто в Польщі) через розташоване там постійне представництво.

Як наслідок, іноземець повинен сплачувати податок на прибуток у Польщі з доходу, отриманого від діяльності, яка ведеться в Польщі відповідно до положень Закону про PIT, а в країні своєї резиденції він зможе застосувати відповідний метод уникнення подвійного оподаткування.

2. Діяльність, що ведеться у формі **командитного товариства або командитно-акціонерного товариства**, оподатковується двічі: підприємство зобов'язане сплатити податок на прибуток підприємств (CIT, як правило, у розмірі 9% або 19%) зі свого доходу, а партнери (генеральні партнери та командитори в командитному товаристві, а також генеральні партнери та акціонери в командитно-акціонерному товаристві), сплачують податок на прибуток (PIT або CIT, як правило, у розмірі 19%) при сплаті прибутку на їх користь.

У випадку командитного та командитно-акціонерного товариства генеральний партнер зменшує суму податку, сплаченого з виплати дивідендів, на відповідну частину податку, сплаченого товариством.

Командитор, якщо дотримані встановлені законом умови, може врахувати при розрахунку звільнення, згідно з яким суми, що становлять 50% доходів, отриманих ним від участі в прибутках в командитному товаристві з місцем розташування або правлінням

на території Республіки Польща вільні від оподаткування, але не більше, ніж 60 000 злотих, отриманих у податковому році окремо від участі в прибутку в кожному такому командитному товаристві, в якому командитор є платником податку.

Отже, зазначені механізми обмежують дію подвійного оподаткування прибутку, одержаного в командитних та командитно-акціонерних товариствах.

3. Діяльність, що здійснюється у формі **повного товариства**, оподатковується залежно від структури власності. Товариство оподатковується податком на прибуток підприємств (CIT 9% або 19%) за умови спільного виконання наступних умов:
 - a. компанія має місцезнаходження або правління в Польщі
 - b. її партнерами є не лише фізичні особи
 - c. компанія не подаватиме до початку фінансового року відомості про платників податку CIT та платників податку PIT, які мають право на участь у прибутку товариства, безпосередньо чи через суб'єктів, які не є платниками податку на прибуток.

Якщо компанія не є платником податку на прибуток, окремі партнери компанії стають платниками податку на прибуток – кожен сплачує податок індивідуально. Партнери, які є компаніями з обмеженою відповідальністю, сплачуватимуть CIT. З іншого боку, партнер, який є фізичною особою, визнає частку в прибутку доходом від господарської діяльності. Партнери розраховують доходи, отримані в повному товаристві, пропорційно своїй частці в прибутку повного товариства.

4. Діяльність, що ведеться у формі **компаній з обмеженою відповідальністю**, оподатковується двічі: підприємство зобов'язане сплатити податок на прибуток підприємств (CIT, як правило, у розмірі 9% або 19%) зі свого доходу, а партнери сплачують податок на прибуток (PIT або CIT, як правило, у розмірі 19%) при сплаті прибутку на їх користь. Щодо компаній з обмеженою відповідальністю немає спеціальних правил для оподаткування партнерів, які є фізичними особами.
5. Підприємство іноземного підприємця (включаючи філію) не є окремим платником податку на прибуток у Польщі. Підприємство не є суб'єктом оподаткування, оскільки таким суб'єктом залишається іноземний підприємець.

Підприємцям також слід пам'ятати про інші податкові зобов'язання (у тому числі пов'язані з ПДВ чи податком від цивільно-правових дій, податок на нерухомість, які можуть виникнути під час здійснення підприємницької діяльності), а також зобов'язання, що виникають з соціального страхування, у тому числі зі сплати внесків на соціальне страхування.